

המלצות לעיריות בנושא התנהלות סביבתית בחג הפורים

כתיבה: עידית הוד; עריכה: מאיה קרבטרי ושחף צבר

חג הפורים הוא אחד המועדים השמחים ביותר בלוח השנה העברי, ועם השנים, התפתחו מסורות רבות לציון החג, שרובן בעלות מאפיינים "מסיבתיים" וקהילתיים – מסיבות רחוב, עדלאידות, משלוחי מנות וכד'. לצד הפן המשמח של החג, הרבה מהמסורות מלוות כיום בהשלכות מזיקות לציבור ולסביבה. מאחר שהרבה מאירועי החג מתקיימים במרחב הציבורי ובמוסדות הציבור, יש לעירייה הזדמנות להשפיע על אופן ציון החג בעיר, לחזק את החוסן הקהילתי ולעודד אחריות משותפת כלפי המרחב, באמצעות ניהול אירועי החג השונים, עבודה עם מערכות החינוך והקהילה ופעולות מול תושבים ועסקים. בנוסף לצמצום מפגעים, העירייה יכולה לפעול גם ביצירת פלטפורמות לשיתוף, לנתינה הדדית ולהגעה לאוכלוסיות הזקוקות לחיבור ולתשומת לב.

להלן הצעות לפעולות שהרשות יכולה לקדם ברוח גישה זו, במטרה לשלב בין שמחת החג, קהילתיות ואחריות סביבתית. מומלץ ללוות את הפעילות העירונית בתחום זה בהסברה מגוונת, נרחבת ועקבית. מוצע גם לחשוב מחוץ לקופסה ו"להגיע" לתושבים בתחום זה באמצעות יצירת נראות במרחב העירוני – למשל באמצעות הצבת "מתלה" ייעודי לתחפושות להחלפה במרכזים הקהילתיים, הקצאת פינה ייעודית לנושא בספרייה העירונית או הצבת שילוט הסברה נקודתי במוקדי פעילות. כמובן, מומלץ גם לשלב את הנושא במערך החינוך העירוני. לשימושכם, מצ"ב דף המלצות לתושבים, שניתן להפיץ בערוצים השונים.

תחפושות - לא מוצר חד פעמי

תעשיית הטקסטיל היא מהמזהמות ביותר בעולם (לקריאה נוספת לחצו כאן). עם השנים, עלה קצב הרכישה של בגדים חדשים, והתקצר היקף השימוש בכל בגד. מצב זה קיצוני במיוחד בנוגע לתחפושות – הן משמשות אותנו במקרה הטוב למשך יום או יומיים בשנה, לעתים אף לכמה שעות בלבד. אותן תחפושות חד פעמיות הופכות מהר מאוד לפסולת, וכפועל יוצא - לנטל על העירייה.

בשנים האחרונות מתרבות יוזמות עירוניות וקהילתיות להחלפת תחפושות. העירייה יכולה לקדם אירועים ייעודיים משלה – פיסיים או מקוונים, במוסדות החינוך או בקהילה – למשל יריד תחפושות, סדנאות להכנת תחפושות או "קפה תיקון" ייעודי לתחפושות. העירייה יכולה גם לתמוך ביוזמות קהילתיות מסוג זה - באמצעות העמדת פלטפורמה מקוונת או "ארון" תחפושות ואביזרים במרכז הקהילתי. הרשת מלאה ברעיונות ואתרים העוסקים בנושא. העירייה יכולה לסייע בהנגשת המידע התושבים.

לתחפושות נלווים אביזרים אשר לעתים קרובות נתפסים כחד פעמיים אפילו יותר מהתחפושות עצמן – מסכות, שרביטים, חרבות, כתרים, שרשראות וכיו"ב. פריטים אלה נוטים להיהרס במהירות ובמקרים רבים מושלכים במרחב הציבורי, תוך העמסה על מערך הניקיון העירוני. מומלץ לשלב המלצות בנושא במערכת החינוך ולקיים הסברה בנושא. ניתן להתייחס להיבט זה גם במסגרת הסדנאות להכנת תחפושות.

דוגמאות ליוזמות עירוניות מהשנים האחרונות מסוג זה:

- ירידי קח-תן של תחפושות ומחדוש תחפושות – עיריית [פתח תקווה](#); עיריית [כפר-סבא](#); עיריית [אשקלון](#); עיריית [בת ים](#).
- יריד מכירת תחפושות במחיר נגיש – עיריית [ראש העין](#); עיריית [אילת](#).
- עיריית חיפה ערכה השנה [יריד שמאפשר לילדים להקים דוכן בשוק הפשפשים ולמכור תחפושות יד שנייה](#). במסגרת האירוע נערכה גם [סדנה למיחדוש תחפושות](#) בשיתוף עם "מרכז פירמידה" ו"המרחב לאופנה מקיימת".
- עיריית תל אביב-יפו מקיימת [ירידי החלפה ומכירה של תחפושות, סדנאות להכנת תחפושות, ארונות תנינה לתחפושות ואפילו סיור טבע עירוני ברוח פורים בו ילדים יכולים ללמוד על "תחפושות" \(הסוואה\) של בעלי חיים](#). לחצו כאן לקריאת [כתבה על פעילותה של עיריית תל אביב-יפו בתחום זה](#).

משלוחי מנות – לחשוב מחוץ לקופסה

משלוחי המנות הם מנהג ותיק ומרכזי בחג הפורים. ואולם, עם השנים, משלוחי המנות הפכו פחות מזינים ויותר מזהמים. כיום, רוב משלוחי המנות מבוססים על כלים חד פעמיים ואריזות פלסטיק רבות, שמושלכות לאחר שימוש יחיד – במקרה הטוב - לפת, במקרה הרע - במרחב הציבורי, שם הן מעמיסות על מערכי הניקיון העירוניים.

ניתן להפוך אתגר זה להזדמנות לעודד תושבים לצמצם את הפסולת הכרוכה במנהג זה – להפחית את השימוש באריזות ולמנוע בזבוז מזון. פעילויות לדוגמה: סדנאות קהילתיות להכנת משלוחי מנות ממזון מוצל (ניתן להיעזר בארגונים הפועלים בתחום, כדוגמת [TNS ישראל](#), [רובין פוד](#) ו**הרשת הירוקה**); עידוד תושבים לשלב במשלוחי המנות מוצרים מעסקים מקומיים; לעודד תושבים להשתמש באריזות רב פעמיות, או באריזות שניתן לעשות בהן שימוש חוזר. לעניין משלוחי מנות מזינים ובריאים ראו המלצות בדף ההמלצות לתושבים.

חג פורים - הזדמנות לחיזוק הקהילה

פורים הוא חג של נתינה ושמחה משותפת, אך עבור חלק מהתושבים, בהם אנשים החיים לבדם וגם משפחות ואנשים המתמודדים עם בדידות, אובדן, מחלה או קושי, ימי חג עלולים להעצים תחושות בדידות וניתוק. מוצע לבחון אפשרות מול מחלקת קהילה/רווחה לאתר תושבים שעשויים להזדקק למחווה אנושית בחג, ולחבר בינם לבין תושבים, משפחות או קבוצות המעוניינים להכין משלוחי מנות, לבקר או ליצור קשר. מהלך כזה עשוי לתרום לחיזוק קשרים אנושיים ותחושת שייכות, ולהרחיב את מעגל שמחת החג בקהילה. דוגמה לפרויקט מסוג זה שפועל בחיפה ומיועד לקשישים יוצאי ברית המועצות לקראת ראש השנה האזרחית – "פרויקט הנוביגוד". זהו פרויקט שפועל כבר תשע שנים, פרי שיתוף פעולה של "מלגת כפר הסטודנטים" בשכונת הדר החיפאית עם "קהילת הדר" ומחלקת הרווחה של העירייה, שמזמין תושבים לתרום מוצרי מזון המזוהים עם החג והתרבות ולהתנדב בקיום ביקורי בית, במהלכם גם מוענקים המארזים. ניתן לעקוב אחר הפרויקט בדף הפייסבוק הייעודי בקישור [כאן](#). אפשר לשאוב השראה מפעילות זו ולהתאימה לחג הפורים.

משנכנס אדר – אין מרבים בנפצים!

בשנים האחרונות חלה עלייה משמעותית בשימוש במוצרים מתנפצים למיניהם סביב חג הפורים. השימוש במוצרים אלה כרוך בסכנות ונזקים רבים - הן למשתמשים והן לציבור הרחב. הדי הפיצוצים מפריעים את מנוחת הציבור בכלל ופוגעים במיוחד [באוכלוסיות הסובלות ממטרדי רעש](#), [פוסט טראומה](#) ו/או [אוכלוסיות בעלות סיכון לפגיעה תפקודית עקב חשיפה לרעש](#). הרעשים החזקים והמפתיעים גם מזיקים לבעלי חיים. הפעלת נפצים וחזיזים מסכנת את המשתמשים בהם ואת הציבור שנמצא בקרבת מקום - הפיצוץ יכול לגרום לפגיעה פיזית – ישירה או עקיפה, כתוצאה מבהלה ומנוסה בעקבות רעש הפיצוץ. בראש וראשונה, יש חשיבות בביצוע הסברה – הן במסגרות החינוך והן מול ההורים. כמו כן, אפשר לבצע פעולות אכיפה ואף לפרסם את הכוונה לבצע אכיפה ייעודית/מוגברת בתחומים אלה. משרד הכלכלה והתעשייה, בשיתוף משרת ישראל, מבצעים מדי שנה מבצעי אכיפה בנושא "צעצועים מסוכנים" לקראת חג הרמדאן וחג פורים, לקריאה נוספת על המבצע לחצו [כאן](#).

דוגמאות:

- **הסברה לציבור:** [עיריית רמת גן](#) פרסמה מידע לציבור בדבר הסכנות שבשימוש בנפצים וכן פנתה לעסקים ותזכרה אותם בדבר איסור המכירה שלהם.
- **אכיפה:** [עיריית גבעתיים](#) ביצעה מבצעי אכיפה ייעודיים והטילה קנסות הן על תושבים שמתמשים בנפצים והן על עסקים שמוכרים אותם באופן בלתי חוקי.

נאה דורש נאה מקיים

האופן שבו העירייה נוהגת משפיע גם על הקהילה. מומלץ שהעירייה תפעל ברוח ההמלצות המוצעות גם בפעילותה הפנימית, הן בכל הנוגע לתחפושות ופעילויות חג במקום העבודה והן בכל הנוגע לצמצום צריכה ופסולת. למשל, ככל שהעירייה מתכננת לרכוש משלוחי מנות לעובדים, ניתן לשקול רכש מעסקים מקומיים ושימוש באריזות רב פעמיות או באריזות שניתן לעשות בהן שימוש חוזר, ולתת לכך ביטוי גם בתקשורת הפנים והחוץ ארגונית. השתתפות נציגי עירייה באירועים קהילתיים שהיא מפעילה בתחום זה, כגון אירועי החלפת תחפושות, צפויות לחזק את המסר ולבסס אמון ומעורבות.

*****